

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบันประเทศไทยเรานั้นมีการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร การคมนาคม ธุรกิจ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้การพัฒนาสังคมไทยในระยะที่ผ่านมา ประสบผลสำเร็จระดับหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งเชิงปริมาณ คนไทยโดยทั่วไปมีชีวิตความเป็นอยู่ สะดวกสบายขึ้น เสมือนว่ามีคุณภาพชีวิตดีขึ้นระดับหนึ่ง แม้การพัฒนาเศรษฐกิจจะขยายตัวได้รวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนไทยและสังคมไทย แม้ว่าคนไทยจะมีรายได้และการศึกษาสูงขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความไม่เป็นธรรมทางด้านรายได้และการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคนไทยและสังคมไทย ทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านรายได้ ปัญหาความยากจน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย ด้วยเหตุนี้ทางรัฐบาลจึงได้มีนโยบายในการดำเนินโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ในด้านกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างศักยภาพให้แก่ชุมชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างอาชีพ ด้วยการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนา เพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์

“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวทางอันหนึ่งที่จะสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน จะสามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้นโดยการผลิต หรือการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายมาเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และจุดขาย สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น

อีกทั้งจังหวัดนครสวรรค์เองก็มีปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่สามารถนำเอามาพัฒนาให้เป็นที่น่าสนใจ รวมไปถึงการมีทรัพยากรทางธรรมชาติอันที่เหมาะสมต่อการนำมาเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือ อำเภอไพศาลีที่มีความคิดสร้างสรรค์ โดยนำเอาผลไม้ชนิดต่าง ๆ นำมาเผา เพื่อทำเป็นผลิตภัณฑ์ผลไม้ตากแห้ง สามารถใช้เพื่อตกแต่งภายในรถยนต์ ห้องน้ำ ตู้เสื้อผ้าได้ดี เนื่องจากผลไม้ตามฤดูกาลมีมาก สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบได้มากมาย ไม่ว่าจะเป็น มังคุด, น้อยหน่า, ส้มโอ เป็นต้น

ในส่วนของอำเภอไพศาลีนั้นมีอยู่ที่ บ้านหนองยอเหนือ ตำบลโพธิ์ประสาท โดยการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ผลไม้ดกกลั่น จะนำมาซึ่งการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และคนในท้องถิ่นมีความร่วมมือ ร่วมใจให้คำแนะนำ ปรีกษา คิดค้น สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์บนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม

ชุมชนบ้านหนองยอเหนือประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หากมองในภาพรวมแล้วในแต่ละปีรายได้จากการการทำเกษตรกรรมไม่อาจเพียงพอจึบรายจ่าย อีกทั้งยังมีหนี้จากการกู้ยืมทั้งในและนอกระบบจากภาวะเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขันกันโดยตลอด ทำให้มีภาระทางด้านหนี้สินมากตามตัว ไม่สามารถนำมาหมุนเวียนเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพได้ ดังนั้นจึงมีการจัดตั้งกลุ่มผลิตผลไม้ดกกลั่นขึ้นภายในชุมชน เพื่อให้คนภายในชุมชนมีงานทำและมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์นี้ด้วย

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการผลิตผลไม้ดกกลั่น ซึ่งสามารถที่จะส่งเสริมให้คนภายในชุมชน มีฐานะทางเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผลไม้ดกกลั่น ของประชาชนในพื้นที่บ้านหนองยอเหนือ ตำบลโพธิ์ประสาท อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์ของการศึกษา/วิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ผลไม้ดกกลั่น บ้านหนองยอเหนือ ตำบลโพธิ์ประสาท อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผลไม้ดกกลั่น ตำบลโพธิ์ประสาท อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ผลไม้ดกกลั่น บ้านหนองยอเหนือ ตำบลโพธิ์ประสาท จังหวัดนครสวรรค์
2. นำผลที่ได้จากการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการของกลุ่มเพื่อปรับปรุงแก้ไข รูปแบบผลิตภัณฑ์ต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้ “การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาผลไม้ดुकกลิน บ้านหนองขอเหนือ ตำบลโพธิ์ประสาธ อำเภอโศก จัหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตพื้นที่ในการวิจัย คือ หมู่ที่ 13 บ้านหนองขอเหนือ ตำบลโพธิ์ประสาธ อำเภอโศก จัหวัดนครสวรรค์

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์ผลไม้ดुकกลิน ในพื้นที่หมู่ที่ 13 บ้านหนองขอเหนือ ตำบลโพธิ์ประสาธ อำเภอโศก จัหวัดนครสวรรค์

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

กลุ่ม หมายถึง ในที่นี้คือ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพผลิตผลิตภัณฑ์ผลไม้ดुकกลิน
 อาชีพ หมายถึง ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อาชีพการผลิต ผลิตภัณฑ์ผลไม้ดुकกลิน
 การส่งเสริม หมายถึง การส่งเสริมด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผลไม้ดुकกลิน
 การพัฒนา หมายถึง การพัฒนาทางด้านเทคนิค วิธีการทำผลิตภัณฑ์ผลไม้ดुकกลิน
 การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ส่งผลให้การทำงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ผลไม้ดुकกลินที่ผลิตจากผลไม้ชนิดต่าง ๆ ตามฤดูกาล เช่น มังคุด , น้อยหน่า , ส้มโอ เป็นต้น